

Nota

(Z)1901

7 februari 2019

Nota als reactie op de openbare raadpleging georganiseerd door Elia over de data voor de studie over adequacy- en flexibiliteitsnoden van het Belgische systeem

Uitgevoerd met toepassing van artikel 23, §2, tweede lid, 2°, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt

Niet-vertrouwelijk

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE.....	2
INLEIDING	3
1. Algemene opmerkingen	3
2. Data Ter Consultatie.....	3
2.1. 0. Scenario Framework.....	3
2.2. 1.Hernieuwbare Energiebronnen (<i>Renewables</i>).....	4
2.3. 2.Nucleair (<i>Nuclear</i>).....	4
2.4. 3.Interconnecties (<i>Interconnections</i>)	4
2.5. 4. Overige Middelen	5
2.5.1. 4.1. WKK (<i>CHP</i>)	5
2.5.2. 4.2. Marktrespons (<i>Market Respons</i>).....	5
2.5.3. 4.3. Opslag (<i>Storage</i>)	5
2.5.4. 4.4. Additional capacity to meet adequacy and flexibility requirements	6
2.6. 5. Totaal elektriciteitsverbruik (<i>Total Electricity Consumption</i>)	6
2.7. 6. Overige Parameters.....	6
2.7.1. 6.1. Brandstof en CO2-prijzen (<i>Fuel and CO2 prices</i>).....	6
2.7.2. 6.2. Investeringskosten (<i>Investments costs</i>).....	7
2.7.3. 6.3. Onbeschikbaarheid (<i>FO-rate</i>)	7
2.7.4. 6.4. Flexibiliteitskarakteristieken (<i>Flex characteristics</i>).....	7
2.8. 7. Andere landen (<i>Other countries</i>).....	7
3. CONCLUSIE	8

INLEIDING

In het kader van haar studie inzake de adequacy- en flexibiliteitsnoden voor het Belgisch systeem (hierna “de studie”) organiseert Elia een publieke raadpleging over de data die ze wenst te gebruiken in haar studie. De bepalingen in artikel 7bis, §4bis, van de elektriciteitswet leggen geen openbare raadpleging op. De CREG meent dat een openbare raadpleging evenwel heel nuttig is en wenst Elia aan te moedigen om dergelijke openbare raadplegingen te blijven organiseren.

1. ALGEMENE OPMERKINGEN

1. De raadpleging heeft betrekking op een Excelbestand waarin de hypothesen aangaande de data voor de studie worden vermeld. De CREG meent dat een begeleidend raadplegingsdocument bij deze raadpleging nuttig zou zijn geweest, zeker voor de actoren die geen deel uitmaken van de ISR-TF (Taskforce van Elia voor de implementatie van de strategische reserve), waarbinnen er op 22 januari 2019 een presentatie werd gegeven over de aanpak van deze studie¹.
2. Deze raadpleging is de enige raadpleging die Elia wenst te organiseren in het kader van haar studie. De huidige raadpleging geeft echter hoogstens de data voor het basisscenario weer. De sensitiviteitsanalyses zullen bepaald worden in functie van de antwoorden op deze raadpleging. Hierdoor is het voor de marktactoren niet duidelijk welke scenario's en sensitiviteitsanalyses effectief zullen gebruikt worden in de studie van Elia.
3. De CREG merkt verder op dat Elia geen motivering geeft voor de gekozen evoluties, wat wel had kunnen bijdragen tot een beter begrip van de voorgestelde data en mogelijks meer gerichte vragen door marktactoren had kunnen teweegbrengen.

2. DATA TER CONSULTATIE

2.1. 0. SCENARIO FRAMEWORK

4. De CREG stelt vast dat het “structureel blok” veel ruimer wordt gedefinieerd dan in de eerste adequacy en flexibiliteitsstudie van Elia in 2016. De wijze waarop dit structureel blok ingevuld zal worden en de criteria die hiervoor zullen gebruikt worden, zijn nog onduidelijk voor de CREG. Teneinde de resultaten van de studie toch te kunnen vergelijken met de Elia-studie van 2016, vraagt de CREG om in het resultaat van de simulaties ook de nodige volumes te geven die overeenkomen met het structureel blok zoals gedefinieerd in de studie van 2016.
5. Volgens het toegevoegde schema zal opslag, WKK en marktrespons gebaseerd worden op aannames (“assumptions”) en wordt het structurele blok opgevuld met open cyclus en gesloten cyclus gasturbines (OCGT en CCGT) teneinde de criteria inzake adequacy en flexibiliteit te voldoen.

¹ De slides van deze presentatie zijn weliswaar beschikbaar op de website van Elia, maar er is geen verwijzing vanuit de publieke raadpleging naar deze presentatie.

6. De CREG stelt zich vooreerst de vraag hoe andere productie-installaties worden meegenomen in de simulaties (bestaande diesels, gasmotoren, stoomturbines, afvalverbranding met elektriciteitsopwekking (tenzij bij hernieuwbare bronnen gevoegd), noodaggregaten die kunnen synchroniseren met het net, ...)

7. Verder stelt de CREG zich de vraag waarom enkel OCGT en CCGT in aanmerking worden genomen om de resterende noden van het structurele blok in te vullen.

8. Wat betreft marktrespons, meent de CREG dat de behoefte aan marktrespons minstens gedeeltelijk het aanbod kan creëren. In die zin zou de optimale variëte van markt respons moeten gedefinieerd worden in functie van de resultaten van de simulaties.

2.2. 1.HERNIEUWBARE ENERGIEBRONNEN (RENEWABLES)

9. De voorgestelde data geven enkel een stijging van de geïnstalleerde capaciteit voor PV en wind (onshore & offshore) weer. De geïnstalleerde capaciteit van de andere technologieën blijft stabiel. De CREG meent dat de evolutie van andere technologieën (bijvoorbeeld biomassa) toch ook dient te worden overwogen.

10. Het verbaast de CREG dat afvalverbranding (“waste”) bij hernieuwbare energie wordt ingedeeld, tenzij de capaciteiten enkel betrekking hebben op de biologische fractie van de afvalverbranding met elektriciteitsopwekking. Enige verduidelijking hierbij is wenselijk.

11. De voorgestelde evolutie van de offshore windmolencapaciteit is voor de CREG aanvaardbaar.

12. De CREG wenst dat Elia aangeeft of de evoluties van de andere hernieuwbare energiebronnen met de gewesten werden afgetoetst. Dergelijke afstemming lijkt de CREG nuttig.

2.3. 2.NUCLEAIR (NUCLEAR)

13. Voor de evolutie van de nucleaire capaciteit wordt de wettelijke uitstap gevolgd. De CREG meent dat dit een terechte keuze is om in het basisscenario opgenomen te worden.

14. De figuur met de nucleaire uitstap toont de situatie op het einde van elk kalenderjaar. Kan Elia bevestigen dat in het model rekening wordt gehouden met de werkelijke data van nucleaire sluiting (en dus met de aanwezigheid van de nucleaire centrales vóór deze data)?

15. Gezien de vraag over het behoud van deze nucleaire uitstapkalender op de politieke agenda staat, lijkt het de CREG nuttig (vooruitlopend op toekomstige vragen), om ook een scenario met een nucleaire verlenging van 2GW te simuleren. De CREG benadrukt dat ze hier zelf een neutrale partij is en dat de beslissingen over de nucleaire uitstap toekomen aan de beleidsmakers.

2.4. 3.INTERCONNECTIES (INTERCONNECTIONS)

16. De CREG meent dat het nodig is om ook een simulatie te maken met het gebruik van NTC-capaciteit van minstens 6500 MW op de interconnecties naast de flow-based simulatie. Op die manier kan de impact van de flow-based market coupling duidelijk worden.

17. Tevens moet Elia in de resultaten aangeven, zowel voor de flow-based methode als de NTC-methode, wanneer en onder welke omstandigheden er minder dan 6500 MW import beschikbaar is voor België. Deze resultaten moeten opgesplitst worden in enerzijds de uren waarbij de netwerkcapaciteit de beperkende factor is en onder welke omstandigheden dit het geval, en anderzijds

de uren waarbij de beschikbaarheid aan productiemiddelen in het buitenland ontoereikend is en onder welke omstandigheden dit het geval is.

18. De CREG meent dat de vereenvoudigde methodologie en data van de flow based methode ook ter publieke consultatie zou moeten worden voorgelegd.

19. De CREG vindt in het consultatiebestand van Elia geen indicatie dat de doelstelling van minimum 70% RAM die vastgelegd worden in het Clean Energy Package ook wordt meegenomen voor bepaling van de Belgische importcapaciteit.

2.5. 4. OVERIGE MIDDELEN

20. In het consultatiebestand van Elia wordt geen overzicht gegeven van de evolutie van de bestaande geïnstalleerde capaciteit (met uitzondering van hernieuwbare energie en nucleaire energie). Nochtans lijkt dit een belangrijk deel te vormen van de middelen om het structureel blok in te vullen.

2.5.1. 4.1. WKK (CHP)

21. De CREG vraagt zich af waarom enkel gasgestookte WKK's in aanmerking worden genomen?

De evolutie van gasgestookte WKK wordt bovendien constant beschouwd over de ganse studieperiode (dus geen enkele nieuwe capaciteit). De CREG meent dat ook bijkomende WKK het structurele blok kunnen opvullen.

2.5.2. 4.2. Marktrespons (Market Respons)

22. Voor 2018 wordt uitgegaan van een marktrespons volume van 1236 MW. De CREG vraagt Elia te verduidelijken hoe er rekening zal worden gehouden met de bijkomende volumes die in de winterperiode 2018-2019 blijkbaar gecontracteerd werden door onder meer Engie naar aanleiding van de onbeschikbaarheid van de kerncentrales, en extra volumes aan marktrespons die door andere marktpartijen werden gecommuniceerd? De voorgestelde capaciteit van 1236 MW lijkt heel conservatief te zijn ingeschat.

23. De CREG vraagt ook te verduidelijken hoe de verdeling van de maximale duur van demand respons werd ingeschat en hoe de uitrol van digitale (en eventueel slimme) meters in rekening gebracht?

24. De CREG meent dat de behoefte aan demand respons minstens gedeeltelijk het aanbod kan creëren. In die zin meent de CREG dat ook de optimale variëteit in demand respons zou moeten gedefinieerd worden in functie van de resultaten van de simulaties.

25. De CREG vraagt Elia ook te verduidelijken hoe het totaal demand shifting volume werd bepaald?

2.5.3. 4.3. Opslag (Storage)

26. De CREG meent dat een duidelijke beschrijving en definitie van de verschillende categorieën van opslag noodzakelijk zijn.

27. Het is ook onduidelijk hoe de omzetting van capaciteit (zoals vermeld in het energiepact) omgezet werd naar energie (in MWh). Voor *Large scale storage* zijn de cijferwaarden van de capaciteit

(MW) en de cijferwaarden voor het reservoirvolume identiek (MWh). Dit betekent dat Elia meent dat de capaciteit van *large scale storage* slechts één uur benut kan worden.

2.5.4. 4.4. Additional capacity to meet adequacy and flexibility requirements

28. In het consultatiebestand wordt hier enkel volgende tekst weergegeven :

“For each scenario and timehorizon, a certain need for additional capacity might be identified.

That need will already take into account all the generation, storage, interconnections and demand response listed in this document.

The needed capacity will then be filled with thermal generation in the form of CCGT or OCGT.

It is important to note that other forms of capacity are already taken into account in the scenario definition and sensitivities will be performed to those.”

Deze tekst roept reeds eerder gestelde vragen op. Welke andere vormen van capaciteit worden her bedoeld en hoe worden ze gekwantificeerd? Elia verwijst naar sensitiviteitsanalyses, maar in het consultatiedocument wordt geen enkel sensitiviteitsanalyse voorgesteld. Tenslotte kan terug de vraag gesteld worden waarom de resterende nood enkel met CCGT en OCGT zal worden ingevuld. De CREG vraagt dat Elia preciseert in welke mate er zal rekening gehouden worden met het aantal uren dat deze capaciteiten nodig zijn voor de bevoorradingszekerheid.

2.6. 5. TOTAAL ELEKTRICITEITSVERBRUIK (TOTAL ELECTRICITY CONSUMPTION)

29. Welke zijn de onderliggende assumpties die deze evolutie van de vraag creëren? De voorgestelde evolutie van de energievraag geeft geen indicatie over hoe de piekvraag zal evolueren. Welke aannames neemt Elia hierover? De CREG stelt immers vast dat de piek van de Elia Grid load de laatste vijf jaren nagenoeg constant gebleven is.

30. Hoe worden de energie-efficiëntie maatregelen die in het energiepact zijn voorzien, in rekening gebracht? Het energiepact vermeldt immers geen cijferwaarden.

2.7. 6. OVERIGE PARAMETERS

2.7.1. 6.1. Brandstof en CO2-prijzen (Fuel and CO2 prices)

31. Op basis van de voorspelling van het IEA komt de CO2-prijs in 2030 op 28€/ton. De CREG meent dat een variante met een hogere evolutie van de CO2-prijs nuttig is, gezien de huidige prijzen reeds tussen 20 en 25 €/ton variëren.

32. Elia kiest om het scenario « new policies » van het IEA te gebruiken. Werden deze waarden vergeleken met andere bronnen?

2.7.2. 6.2. Investeringskosten (*Investments costs*)

33. De voorgestelde gegevens voor de kosten zijn reeds gedateerd. De CREG beveelt aan om een ad hoc studie te maken teneinde deze cijfers te updaten voor de Belgische markt in de huidige en toekomstige context (momenteel weinig vraag naar nieuwe eenheden in Europa).

Ook dient er een onderscheid gemaakt te worden tussen de investeringskosten voor nieuwe eenheden en de kosten voor werken aan bestaande eenheden.

2.7.3. 6.3. Onbeschikbaarheid (*FO-rate*)

34. De CREG vraagt Elia te verduidelijken hoe de onbeschikbaarheidsdata werden bepaald (op jaarbasis of enkel voor de winterperiode?). Is er voor bepaalde eenheden een correlatie tussen de seizoenen en de 'Forced Outage' (FO)? De CREG meent te begrijpen dat voor iedere FO ook de gemiddelde onbeschikbaarheidsduur wordt toegepast. De CREG vraagt ELIA te onderzoeken of deze voorgestelde methode voldoende correcte resultaten oplevert. Een eenheid die uitzonderlijk een langdurige stilstand heeft gekend zou de gemiddelde onbeschikbaarheidsduur sterk kunnen beïnvloeden. Zou het gebruik van een kansverdelingscurve op basis van de waargenomen onbeschikbaarheden en significant verschillend resultaat opleveren?

35. Hoe werd de FO-rate bepaald voor DC-lijnen ?

2.7.4. 6.4. Flexibiliteitskarakteristieken (*Flex characteristics*)

36. Andere categorieën van flexibele capaciteiten die het structureel blok kunnen invullen zouden ook moeten worden in rekening gebracht als bron van flexibiliteit (diesels, turbojets,...). Indien de noodzaak aan bijkomende flexibiliteit beperkt is (bij voorbeeld enkel in een P95 scenario of slechts voor een beperkte tijd in de gemiddelde scenario's) dan kunnen dergelijke types van capaciteiten volgens de CREG zeker een nuttige bijdrage leveren.

37. De CREG vraagt Elia ook om te verduidelijken in welke mate Elia rekening houdt met de beschikbaarheid van *balancing reserves* (FCR en FRR) om in extreme gevallen deze te gebruiken om een activatie van het afschakelplan te vermijden.

38. Verdere vragen ter verduidelijking :

- Wat wordt bedoeld met "Based in E-CUBE study [9] and Elia's best estimate. Share of 86% evolves towards 74% from 2020 to 2030."
- Wat is de bedoeling van de grijs gekleurde gedeeltes in de tabel?

2.8. 7. ANDERE LANDEN (*OTHER COUNTRIES*)

39. Elia verwijst voor de hypothesen van de buurlanden naar een aantal rapporten. Sommige van deze rapporten bevatten verschillende scenario's voor de betrokken landen. De CREG meent dat het duidelijk moet zijn welke scenario's en welke evoluties Elia exact wenst te gebruiken. Door enkel te verwijzen naar deze rapporten zonder verdere referenties naar bepaalde scenario's blijft er een grote onduidelijkheid bestaan. De CREG meent dat deze onduidelijkheid de effectiviteit van de raadpleging niet ten goede komt. De CREG is van mening dat er moet geconsulteerd worden over een voorstel van te gebruiken data, door bijvoorbeeld een samenvattende tabel ter raadpleging voor te leggen waarin voor elk land de belangrijkste evoluties worden hernomen.

40. De CREG wil ook dat alle realistische scenario's van vervangcapaciteiten (waarbij bijvoorbeeld steenkool-eenheden worden omgebouwd tot gas- of biomassa-eenheden) en demothalling van productiecapaciteit worden meegerekend wanneer de beschikbare capaciteit in het buitenland wordt gemodelleerd.

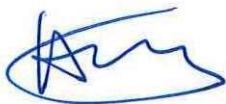
3. CONCLUSIE

41. De CREG stelt in deze nota een aantal vragen ter verduidelijking van de data waarover geraadpleegd wordt.

42. Daarnaast stelt de CREG vast dat het bestand dat ter raadpleging voorligt niet alle data bevat voor de simulaties die zullen worden uitgevoerd en geen enkele indicatie geeft over welke sensitiviteitsanalyses er zullen worden gedaan. Bijgevolg is het voor de marktpartijen afwachten tot het verschijnen van het eindrapport om te weten te komen welke analyses er precies worden uitgevoerd in deze studie van Elia.

43. De CREG meent dat hierdoor de openbare raadpleging haar doel onvoldoende bereikt.

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas:

Andreas TIREZ
Directeur

Koen LOCQUET
Wvd. Voorzitter van het Directiecomité